

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Félévre	8
Negyedévre	4
Egy órá helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.	

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények érzimendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.
Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Hatszór hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppalik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollsch. 36.) Hasenstein et Volger (Wallischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Hasenstein és Vogler hirdetés köv. irodája. (Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Böcken Wollstele 13. és Budapest szervitör 5. sz.)

Nyitási cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Kolozsvár, 1878. márcz. 1.

Valahányszor azon kérdésekkel törődünk, melyek monarchiánk két felének összetartozását jelzik, mindannyiszor akarunk ellenére is, azon kérdés nyomul előtérbe, ha vajon a fentartott közös kérdések nem akadályozzák-e annyira hazánkat szabad mozgásában, hogy azok miatt magánérdekeink merőben háttérbe szorulva, anyagi és szellemi emelkedhetőségünk tulságosan meg legyen zsb-baszva?

Mi részünkről ezen kérdésre nézve egészen tisztában vagyunk magunkkal s merjük állítani, hogy sem mi, sem a Lajthán tul fekvő része monarchiáknak magunkra hagyatva nem volnánk elég erősek arra, hogy Európa diplomaticus concertjében oly szerepet játszassunk, mely érdekeinket megvérdhetné; holott a monarchia két felének egyesített ereje mind szellemileg, mind anyagilag azon magaslatra emel, a honnan egész bátorsággal kísérhetjük figyelemmel a politikai világ hullámzó tengerét.

Hogy ez így van, eléggé bizonyítják a közlebbi események, a midőn a legerősebb politikai rázkodások közepett sem gondolt egyetlen európai állam sem monarchiánk megtámadására.

A titkosabb rugókat s a szinfalak megett történeteket hagyjuk nyugodni s elégedjünk meg azzal, ha monarchiánk közös ügyeit és belreformjainkat czélszerűen szervezhetjük.

A monarchia két fele közt felállított közös kérdések között, kétségen kívül, vannak olyanok is, melyeket a tapasztalat nem oda tartozóknak ítél, s melyeket mind mi, mind pedig a lajthántulak czélszerűbben intézhetnek el a másik fél beleavatkozása nélkül.

Az ilyeneket idővel ki lehet venni a közös intézendő kérdések sorából, de nagy óvatossággal kell ezek körül eljárni, nehogy a függetlenség után való tulságos kapkodás, vagy pedig csupán önérdelkeink tekintetbevételét következtében egyik binárból a másikba vergődjünk, mely aztán még erősebben belénk csinapajkzik, mint jelenleg Ausztria s mindkettőnk érdekeit és tekintélyét rontja meg.

Magyarország ez idő szerint függetlenül intézi belügyeit, az e körül felmerülő refor-

mokat és kiadásokat s ha mindezeket képesek leszünk gyorsan és czélszerűen elintézni, erőt gyűjtöttünk egyszersmind arra is, hogy adandó alkalommal, nagyobb erővel lépessünk fel anyagi érdekeink megoltalmazására.

Ha ez így fog történni, s ha Ausztriával szemben következetes politikát követünk ugyan, de a nélkül, hogy a loyális térérlől lelépünk, magok a lajthán-tulak lesznek kénytelenek belátni, hogy nekik nagyobb szükségök van ránk, mint megfordítva, s azután nem lesz nehéz a még talán fenmaradható vitás kérdéseket szorosabb értelemben vett hazánk kára nélkül, s a közös monarchia előnyére elintézni.

Szóval, ha a fát egyszerre, vagy egy nap alatt le nem tudjuk vágni, forgácsoljuk azt mindaddig, míg, mintegy önkényt leomlik, de vigyázzunk, hogy a levagdalt forgácsok minél haszonvetőbbek maradjanak.

Mozgósítási hírekkel van telve a levegő. Bécsben, mint onnan jelentik a „P. L.”-nak, az utóbbi napokban gyakori tanácskozásokat tartott a hadügyér a közös pénzügyminiszterrel, kik aztán az uralkodó által kihallgatáson fogadtattak. Résztvett a tanácskozásokban Vilmos főherceg is, a tüzérség főparancsnoka. A hadügyminisztérium osztályfőnökei, s nagyobb számú tábornokok is tartottak tanácskozásokat, melyek valamennyit a mozgósítás ügyével hozták kapcsolatba.

Továbbá bekérte a hadügyminisztérium által a hadiskola azon növendékeinek névsora, kiket mozgósítás esetén tisztek és altisztek gyanánt a seregbe lehetne sorozni.

Némely osztrák képviselők ellenzik a mozgósítási hitelt. Így pl. a haladó párti kiub többsége ellenzi, mint a „N. fr. Pr.” jelenti. A baloldali körben pedig discussió, esetleg interpelláció tárgyává: akarják tenni a 60 milliónyi mozgósítási hitel kérdését.

Az osztrák delegáció pénzügyi bizottsága pedig bevéria előbb a baloldali kör határozatát s aztán szintén tárgyalás alá veszi a kérdést.

Monarchiánk és Oroszország hadereje. A „P. Lloyd” bécsi levelében a következő

és a büszke, hatalmas Róma, melynek trónján egy Traján állt, mint győzelemistá országnak nyugodott hajnal hasadtáig.

De már a hajnal hasadtakor élénklni kezdettek Róma utcái, és percáról-percra növekedett a járókelők sokasága. Eleinte csak rabszolgák voltak láthatók, később azonban már bő fehér togás egyének, polgárok is vegyültek az utcák közönsége közé, sőt még egyes rabszolgák által vitt gyaloghintók is tűntek fel az utakon, a melyekben bíbor togákban senatorok, avagy államhivatalnokok ültek, mindnyájan egy bizonyos irányban a Circus maximus, avagy a császári palota felé törekedve.

Ugyannyira, hogy a felkelő nap első sugara a Palatinus és Aventinus dombok között százszekre meő néptömeget talált egybegyűlvé az óriási cirksuban.

Az első circensiai játék napon nagy lövősenyt hirdettek a program és fél Róma egybegyűlt, hogy a nagyszerű látványossággal egybekötött sportban gyönyörködjék.

A nép számára fenntartott helyek már zsúfolva voltak, csupán csak a futattótér közelében lévő podium, a magistratusok, pontifexek, senatorok és lovagok ülőhelye, továbbá a pompás oszlopokkal díszített császári páholy, az ugynevezett pulvinar, volt még üres.

A nap második órája már eltelt volt, és a népen lázas nyugtalanság volt észlelhető, midőn hirtelen hallható lett az antéambulok hangja: Helyet, helyet, jön a menet! A mire azután ezer, meg ezer torokból viszhangzott: Jön a menet!!

Es csakugyan nemcsak a megérkezett a menet, a mely a Capitoliumból kiindulva a Forumon keresztül a cirksu nagy díszkapuján át vonult be a versenytérre, a nép ujjongása között. A díszmenet virágot szóró leánykák nyitották meg. Ezek után mint a menetet vezetője jött a kétfogatu államkocsiban Juventius, a praetor, lictoroktól körülvé, kezében az elefántosont sepcetrel és sással, feje felett pedig egy rabszorga ezüst babérokoszorút tartott. Őt nevezték ki a császár a játékok rendezőjévé.

L. Dr. Fordiger Albert „Hellas und Rom” című munkáját.

érdekes sorokat olvassuk, melyek alkalmasak arra, hogy némely kishitt jobb véleményre térítsenek. A febr. 25-iki udvari bálon, hol magasarangu katonai tekintélyek is megjelentek, némely osztrák képviselőknek bőven volt alkalomuk lényegesen megváltoztatni minden inkább, csaknem önzetes felfogásukat, a monarchia erejével Oroszországgal szemben. A katonai tekintélyek a következő érveket hozták fel: hogy Oroszország már utolsó tartalékait is igénybe vette, hogy már hozzáfogott az 1879-ki unjenczhoz; hogy a „hatalmas” Oroszországnak ez idő szerint Európában mintegy 1200 négyzetmérföldnyi területet kell megcsállyva tartania a legkedvezőtlenebb közlekedési viszonyok között s e mellett kiprobált hadseregéből mintegy negyed milliónyi embert elvesztett a hadjárat első felében.

Már ezen megjegyzések is elegendők lennének arra, hogy valami erősebb öntudatot ébreszsenek, még ha nem lett volna is arról szó, hogy monarchiánk 1.200.000 főnyi összes létsáma mellett három hét alatt 800.000 embert állíthatunk-ra, hogy ezek intact törzscsapatok, nem is említve a vezénylet összehasonlíthatatlanul jelesebb voltát — az oroszok tulnyomó szám és sehol sem taktikai ügyesség által verték le Törökországot, — nem is szólva az új tüzérségi fegyver föltöbbségitő voltáról, a segítségküldés és élelmezés könnységéről s végül azon nem csekély hátrányról, hogy az oroszok kénytelenek voltak megfordított fronttal harcolni.

Ha ilyen konverzatiók folytak is, ezzel még nincs az mondva, hogy különös harci kedvet tanusítottak volna az illetők, de végre szembe kellett szállni a kishitűséggel s gyávasággal, melynek érzete itt-ott gyökeret kezdett verni. Általában az udvari bálon emelkedett hangulat uralkodott minden ottani társalgásban s a keleti kérdés lépett előtérbe.

Oroszország keleti politikájáról cikkhezvén a „Angsb.” „Allg. Ztg.”, annak bizonyításul, mily óriás hazugság az, hogy e politika irányadói a humanismus elvei és a törökországi rajah felszabadítása volnának, felhossa az Ausztriában és Magyarországon egy évszázad óta folyó orosz igazságokat. Itt nem lehet szó a kereszténynek eszenvedését vagy az orthodox szentegyház elnyomását megszüntetni: mert a görög egyház különösen Magyarországon joly szabadsá-

A praetor patriciusi és lovagi ifjak követtek lóháton, utánok pedig a plebeiusi ifjuság jött gyalog díszes hadi öltözékben. Ide csatlakoztak azután a kocsi, a melyek a futtatásban részt akartak venni és a melyek a számokra kijelölt tizenkét márvány csarnokba hajtottak; továbbá a futók, küzdők és vívók csapata, erős, izmos, félig mesztelen alakok; továbbá biborvörös tunikákban, tánczosok, fejkönn rózsisakkal, oldalokon kardokkal, és kezökben lándzsával, művészies fegyvertánczot előadva.

Most jöttek a zenészek ünnepélyes indulót fúva, utánok citharások mentek, hosszú szászaly ruhákban, hosszú lecsingő hajukon, babérokoszorúval. Alig léptek ezek a díszkapun át, midőn leirhatlan örömrivalgás töltö be a cirksut, és mindenki tiszteletteljesen emelkedett fel ülőhelyéről. Traján, a „legjobb” császár jött. Nyolcz néger által vitt, gazdagon díszített gyaloghintóban állt, testét arany és ezüsttel hímezett purpurtoga fedé. Homlokát ezüst öv köríté, kezében az arany kormány-pálcázát tartá. Hintója körül praetorianusok lovagoltak, utána pedig az udvar és a szabadboncsajtottak mentek.

Most négy fehér ló által vont, arany és ezüsttől fénylő díszhintóban jött a császárné. Hőfehér stolla és arannyal hímzett bíbor Palla fedé testét, fejét gyémánt korona díszíté.

(Folyt. köv.)

Az ödenweileri kastély.

Elbeszélés.

Irta: Sándor György.

II.

A Szent-János bogárka.

(Folytatás.)

Azon feltervés, hogy magaviseletéért boszankodom rád, örömmel töltö el.

Távol volt azt hinni, hogy teljesen nyugodt vagyok, és elpártoltam tőle, vagy legalább azon a ponton állók, hogy azt tegyem.

got élvez, a minőben a kath. egyház Oroszországból soha sem részesült, sőt a minővel imaga az orthodox egyház sem bír a czár birodalmában, és az orosz propaganda mégis épen Ausztria-Magyarországon burjánzik legjobban.

Okirati bizonyítékokat szolgáltat e mellett dr. Biedermannnak az északi Magyarországon lakó ruthenekről 1868-ban megjelent könyve (Orosz útlelem Magyarországon. Innsbruck. 1868.) A tótokról — folytatja tovább a „Angsb. Allg. Ztg.” — nem rég Grünwald jölyomi alispán tett közös magyar nyelven egy prészletekben gazdag tartalmu könyvet, mely bebizonyítja, hogy a pánszláv tendenciák Oroszország folytonos anyagi támogatásban részesíti. Hogy az orosz ügyneknek e tevékenysége a mult évszázad óta a magyarországi szerbekre is kiterjed, arról a cikkírónak hiteles okmányai vannak, melyeket máshol fog felhasználni. Az orosz törekvések azonban nem csak a magyarországi szlávokra szorítkoznak, hanem a Lajthán tulra is kiterjednek; e felől semmi kétség. Oroszország e praktikáit részletesen kimutatta j. Helfert Bécsben 1870-ben megjelent érdekes röpiratában. („Ausztria és Oroszország.”)

Ismeretli ezután cikkíró Fadejev iratait, melyek tudvalevőleg Ausztriát tüntetik föl a pánszláv tervek megvalósításának főakadályával, s mindenek előtt az Ausztria ellen való föllépést sürgetik. Csak egyben tévedt Fadejev — úgy mond a cikk írója — hogy t. i. azt hívé, mikép Ausztria is oly czéltudatosan fog eljárni politikájában, mint Oroszország; fájdalom, ez nincs úgy.

A párisi „Constitutionnel” szerint létezik Derbinek egy Gorcsakovhoz intézett sürgönye, mely kilelteti, hogy egyetlenegy kozáknak Konstantinápolyba lépte szakadást idézhetne elő Anglia és Oroszország közt.

A „Standard” arról értesül, hogy Oroszország el van határozva a keleti kérdést egyszersmindenkora megoldani s inkább akarja a háborút Anglia és Ausztria-Magyarország ellen, mintsem egy jótát is elengedjen követeléseiből. Gurko 30 ezer emberrel nyomul San Stefano felé. A „Daily Telegraph” szerint Miklós nagyherceg maga diktálja a békefeltételeket s nyílt ellenségeskedésben áll Gorcsakovval. Angliában nagy az elkecsereődés Derby ellen; maguk a conservatívek követelik lemondását.

Nem asszonyom, én éppen nem tréfiók. Mindig sokra becsültem az oly tehetségeket, melyek fel bírják fogni értékeket, s a nélkül, hogy kifáradnának, elkecsereődés nélkül, esztelen önbecsület és hiu nagyragvágás nélkül, meg tudnak maradni azon helyen, melyet a közönség véleménye számukra kijelölt. A signora Boccaferri, azon szerény, kiváló tehetségek egyike, kiknek nincs szükségök zajos hódokra és koszorukra, hogy feanttarthassák magukat megkezdett pályájukon. Hangszervezetke nélkülözi ugyan a ragyogó pompát, de énekből soha sem hiányzik a hangterjedelem. Kiséő fátlyolozott hangjának rezgésében oly valami varáz s fekszik, mely egészen áthatja bensőmet. Sok első rangú énekesnőnek, kik dívatban vannak, nincs több érzésség és üde csengés torukban, sőt van olyan is, kinek éppen semmi nincs, mit ily nembem felmutathatna. Művészet helyett aztán műfogásokat azaz hazug külfönt hívnak segítségül.

Mesterkelt hangot, saját egyéniségközhöz alkalmazott rendszert alkotnak magoknak, mi abból áll, hogy azon részeket, melyekben érzik gyengeségüket, elkerülik, s helyöket bizonyos visító, mekögő, zokogó, elfojtott hangfutamokkal töltik ki, olyakkal, melyek felett van hatalmuk, hogy cetszés szerint alkalmazazzák. Ez állítólagos drámai és tudományos rendszer, nem egyéb hitvány hatásvadászatnál, ügyetlen szemfényvesztésnél, csalásnál, mely által csak tudatlanok engedik magukat tévútra vezetetteti; és az semmi esetre sem ének, nem zene többé.

Bravó festész ur! — szólta a hercegnő, csalfa, behizogó mosolyal; — nem is tudtam, hogy a zenészetit tudományban oly jártas és szörzalhasogató tud lenni! Hogy esik, hogy csak most hallom először ily szakavatottsággal beszélni róla?

Egy véleményem lettem volna önnel mindig . . . tudniillik az elméletet illetőleg, mert e perczben rosszul alkalmazta azt. Éppen a szegény Boccaferri bir amaz elhasznált, csengésnélküli hanggal, mely nincs többé éneklésre hivatva.

— És még is, választottam szilárd hangon, s mindig énekel, és csak is énekel; soha sem kiabál, soha sem zokog, és azért a bárgyú közön-

Több bécsi lap jelenti, hogy az osztrák delegatusok egy része holnap este érkekezetet tart a külügyminiszter hitelkövetelésé felől. A bírod. gyűlést jobb oldal hírszerint oda nyilatkozott, hogy a hitelt megszavazza, ezt azonban nem kívánja Andrassy gróf iránt bizalmi szavazatnak tekinteni.

A végleges béke márczius elsőjén fog aláírni. A véd- és daczszövetség Törökország és Oroszország közt befejezett tény és a török kormány alkalmatlanak tartja az angol tüntéseket, mert újabb komplikációtól tart, míg a szultán jelenleg orosz szuronyokra támaszkodik, hogy saját alattvalóit féken tartssa. Szulejman pasa hadi törvényszék elő állította nnn insubordinatióért, mert hiszem odaadó hive volt a szultánnak és Mahmud Damatnak, hanem hogy elég tételessé a közvéleménynek, mely neki tulajdonit minden szerencsétlenséget. Bécsben a közhangulatháborúellenes, mert az actiót már elkésettnek tartja. De ha a végleges békefeltételek ismereteseek lesznek, ez meg fog változni.

A HÁBORU.

A külpolitikai viszonyok mindenben változatlanok eddigéig. Egyes hírek czirkulálnak egyről és másról, de alapszában véve a helyzet ugyanaz, mint volt napok előtt.

Hírlik pl., hogy a kabinetek közt tárgyalások folynak aszírnt, hogy bizonyos hatalmak megbizassanak a reformok keresztültvitelével Törökországban s egyrészt ezen tárgyalások is késleltetik a konferencia összehúlést.

Másfelől hírtik, hogy Oroszország e pillanatban arra törekzik, hogy Angliával külön egyeségre és megállapodásra jusson.

Kréta szigetéről.

Kréta szigetéről írják a „P. C.”-nak febr. 14-ről, hogy a szultán küldötte Adossides pasa február elején megjelent Fré városban a krétai nemzetgyűlés tanácskozásán, és ott a szultán nevében kijelenté, hogy a török kormány kész a krétai szervezeti státutumokon minden változtatást megtenni, a mennyiben ez a fényes kapu jogait nem érinti. A gyűlés tudomásul vette e kijelentést, és 8 napi határidőt tázított ki az adott ígéretek megvalósítására, fenntartván magának e 8 nap letelte után az actio teljes szabadságát.

ség nem is figyel reá. Ép oly ügyetlennéktartja-e őt kegyed, hogy ne tudna ő is csak úgy, mint mások hatást vadászni, s a művészetet műfogásokkal helyettesíteni ne volna képes, ha le akarna ereszkedni azon alanti fökra, hogy lelket és tudományát annyira lealacsonyítsa? Csak a kell, hogy végre megelégedje az örökös elmellőzést, s hallgatóságának idegeirekiabálással akarjon hatni és akkor bizonyonnyal el fogja homályosítani vetélytársnőit.

Rendesen kissé elfátyolozott hangja, éppen azok közé tartozik, melyek ha erőltetik, tisztább, csengőbb hangzást nyernek és hatalmas csatógással elragadnak, ha az énekes az elbájlást a bámulatnak, az igaz szépet a hatásnak akarja feloldozni.

Oh ezer meg ezerszer bocsánatot kérek kedves Salentin! szóltál fel éléken a hercegnő, s nyájas arcczal nevetve nyújtotta felém kezét; nem tudtam, hogy szerelmes Boccaferri; ha csak gyanítottam volna ezt, úgy nem igen volna véleményemmel felőle, nem bosszantottam volna fel őnt. De ugy-e ezért nem haragszik reám? Valóban mit sem tudtam róla.

Figyelemmel szemléltem a hercegnő arcát. Ha önzetelensége valóban őszinte lett volna, akkor képes lettem volna még egyszer beleszeretni, de fűrksző tekintetemet nem bírta kiállani, s titokban a hosszú lángra tört ki az övéből.

Asszonyom, választottam nekí, a nekem nyújtott kezét nem csökölva meg, csak gyengén megszorítva, egy elköveteti ügyetlenségért soha sem kelt mentegetődzni, egyébiránt ez előadás előtt, mely alatt először értettem át Signora Boccaferri igaz művészetét, soha sem voltam szerelmes belé.

S alkalmasint én nyújtottam segédkezet önnek e felfedezéséhez?

Nem asszonyom, hanem Floriani Celio. A hercegnő összeresztett, s én egészen nyugodtan folytattam:

Midőn láttam, tudniillik, mily kevés lelkiismerettel bir művészetében e fiatal ember, ép oly tisztán felismertem a lelkiismeretesség becsét, a zenei művészet terén, miként érzem azt a festészetben és a művészet valamennyi ágában.

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Hajdan és most.

Korrajz.

Irta:

SCHVARCZ GYULA.

I.

Ludi veneris genetrix.

Róma halpiaezán, a forum piscatorium-on, ma roppant nagy néptömeg volt egybegyűlvé.

Máskor is e tér, egyike szokott lenni a legnépesebbnek, miutogy a rómaiak kedvencz eledele a hal, és élénk kereskedést űz vele, de a szokottnál több és külön közönség nyüzsgött forgott és tolvá tásztitva igyekezett a forum Romanum, vagy a Basilica Porcia felé, hogy a falakon tündöklő óriási feliratokat olvashassa.

A Basilikán és a forum épületeinek falaira mázolt veres, meg fekete feliratokban pedig tudtára adta Ulpus Trajanus, a császár, Róma polgárságának, hogy holnap julius 20-án, mint az első circensiai napon és az utána következő két napon a megállapított program szerint nagy ünnepélyes játékok fognak tartatni.

A nép ujjongott örömben. Es az örömet fokozta még az, hogy a császár csak pár nappal azelőtt tért vissza táborozásából, a melyben Decebalét legyőzte, és Dáciát római tartománnyá tette.

Ezen nap estéjén, mint egy nagy örvendés népnappal megelőzjén, Róma vígadott. Az alacsony ganeakból, a melyek a mi lebuinjaink; a popinaekből, a melyek már inkább éttermeknek feleltek meg, messze hangzott a sip és flotta és a mulatók zaja.

De az előkelő és gazdag polgárság lakóit, a patriciusok, senatorok palotáit is vig lakmározások tölték be késő éjfélig, migmen a praefectus vigilum őrei által nyugalomra inté a polgárságot.

Az említett határidő leteltével a gyűlés élt az actio e szabadságával s proclamatiót bocsátott ki a hatalmak ettani ügynökeihez és a főkor-mányzóhoz. E proklamáció kijelenté, hogy a kré-tai nép többé nem viseltetik bizalommal a fényes kapu ígéreite iránt, mely azokat sohasem teljesítette észtintén, ennél fogva elhatározta a gyűlés, hogy:

1. A szultán Kréta fölötti souverainitását eltörli;
2. proclamálja Kréta szigetének Görögorszá-gal való egyesülését;
3. reményeit a keresztény hatalmakba: Orosz-, Német-, Francia-, Angol-, Osztrák-, Olasz- és Görögországba veti, s bizik a görög nemzet háza-fiaságára és segélyében.

E proclamatio Apokorsmeiben 1878. febr. hó 11-kén kelt.

A gyűlés egy másik, a krétai néphez inté-zett proklamációjában kijelenté, hogy a szenthá-romság és a haza nevében kitűzi a szabadság zászlait s kikiáltja Kréta szigetének az anya Görögországgal való egyesítését. Az ellenségeske-déseket a fölkelők a török csapatokkal már meg is kezdték.

Bulgária szervezése.

Az új Bulgária szervezéséről ezeket jelentik a Pressének Tirnovából: Bolgárország négy pol-gári és két katonai kormányzóságra fog felosztat-ni. Az ország 60 kerületre fog oszlan; ezek mindegyikét igazgatók fogja igazgatni, katonai ranggal. Az igazgatás kiválón katonai lesz. A bolgár egyház hivatalos neve az orthodox lesz, patriarchát nem kap, és episcopális jelleggel fog birni, az oroszországiak mintájára, de a Fanaról független lesz. Bulgária tíz püspöki megyére fog osztatni: Ruszcsuk, Viddin, Tirnovó, Lovcsa, Vra-csua, Szófia, Filippopol, Drinápoly, Eszki-Zára és Sumla székhelyekkel. A püspököket a fejedelem fogja kinevezni, illetőleg megerősíteni. Az isko-lákat a papság fogja igazgatni, és a kormány el-lenőrizni.

Viddin várának átadása.

Viddinnek a románok által táviratilag már jelzett megszállásáról ezt írja a „Pol. Cor.“ Bu-ka-restből arról értesülünk, hogy Viddin vára a ro-mán csapatoknak az oroszok direct közbenjárása nélkül adatott át. Az átadási conventió a török és a román parancsnokok állapíták meg. A török várórság fegyverrel és trénnel vonultak el a ro-mán hadsereg előtt. Viddin vára sokat szenvedett a bombázás következtében. A Plevánból mene-kültnikkel nem kevesebb mint 70,000 lelket számlá-ló keresztény és mohamedán lakosság a bevo-nuló keresztények lakosain fogadta. De tegnap óta Bukarestben azt rebesgetik, hogy a román hadse-regnek ugyan meg lesz az első megszállás elégté-tele, de a román csapatok Viddinben nem sokára fel fognak váltani az oroszok által. A jászvásár-románi vasutvonalon az áruforgalom orosz csapat-szállítások miatt be lett szüntetve.

Táviratok.

Bécs, febr. 27. Egészen hiteles forrás sze-rint külügyi hivatalunknak biztos tudomása van arról, hogy Romániának eddig még semmiféle orosz csapatösszpontosítások nem történtek, még kevésbé pedig olyanok, a melyek monarchiánk hatáira nézve aggodalmakat kelthetnének. Az ellenkező hírekre valószínűleg az adhatott alkal-mat, hogy Viddin felé, melyet a románok nem akarnak elfoglalva tartani, muszka őrség van utban.

Pétóvár, febr. 27. Az „Agence Rus-sé“ írja: A Londonban közölt békefeltételek nem az igaziak, Oroszország soha sem követelte a mo-hamedánok kutasítását Bulgáriából, hanem csak a török hivatalnokok és csapatok visszahívását. Oroszország nem adja át Bosznia egy részét Szer-biának. A tengerszorosok kérdésének eldöntése Európára bízatik. A békefeltételek más nagy tévedéseket is tartalmaznak. A „békekötés aláírá-sát még nem jelentették hivatalosan. Gorcsakoff herceg ma jobban van.

Bécs, febr. 26. A Pol. Corr. jelenti Kon-stantinápolyból: A békekötésről tegnap estig sem-mit sem lehetett hallani; ellenben Szerbia és Montenegró területnyújtására vonatkozólag Oroszország és a porta közt úgy látszik egyezség jött létre. Montenegró a spizai kikötőt, Antivár-t és Dulcignot kapná s általában úgy kikere-kítették, hogy ezental Szerbiával lenne határos, mely utóbbi állam Ó-Szerbiát kapná. Skutarit nem kapja meg Montenegró.

London, febr. 27. El van határozva, hogy háboru esetén lord Napier of Magda la lesz a főparancsnok s a vezérkar fejevé Garnet Wolseley fog kinevezetni.

Görögország helyzete.

Görögország helyzetéről Athenből febr. 17-ikéről ezt írják: A görög hadiepiszod szerencsétlen kimenetele óta itt igen kellemetlen a hangulat. Mindenek előtt azon lanyhaságban találja ez ki-fejezését, a melylyel a parlament működését fol-ytatja, úgy hogy a képviselők kimaradásai miatt ne-héz határozatképes ülést tartani.

Itt az a meggyőződés vert gyökeret, hogy Görögország csak harezias magatartás által óvhatja meg jogait. Még ugyan van remény kedvező for-dulatra, például angol-orosz conflicts esetén, de lassankint már megbarátkoznak az eszmével,

hogy az európai államok csak saját érdekeik mellett lépnek actióba, de nem a hellén érdekek mellett.

Görögországnak magára hagyatva mégis ki kell egészíteni haderejét, hogy az ágyuk versený-ben részt vehessen. Az utolsó 30,000 lönyű újonsz-állítás bezonyítja azt, hogy mihielyt nemzeti eszméről van szó, egész Görögország az áldozat-készség szellemével van eltelve, s hogy az állam kincstárba gazdagon befolyt az eszközök, és hogy nagyobb hadserget is könnyen lehetne állítani. A 20—26 éves korosztályból Görögország 70,000 lönyű hadserget állíthat és a nemzetőrséggel a 40-ik évig 100,000 lönyit. Dacára a hadműve-letek beszüntetésének, a miniszterium azt a hatá-rozatot hozta, hogy a rendes hadsereg 50.000 fő-nyire egészítessék ki, mely terv 14 nap alatt ke-reztül lesz vive. Hogy a kormány komolyan veszi a haderő kiegészését, kitűnik abból, hogy e hétén 85,000 font sterlingen vett egy ostromzártörőt, 25,000 forintért Armstrong ágyut, 31 centiméteres torokkal, 26,000 fontért 4 torpedó csónakot, s ágyukat és tengerészeti felszerelési tárgyakat 23,000 font sterlingen.

Továbbá 800,000 frankért Franciaország-ban és ugyanannyiért Ausztriában vásároltattak fegyverek. Algírban lovak vétettek, Krupp 9 üte-gét küldött. Görögország tehát teljes erővel fegy-verkezik. Szövetségesének 100,000 embert és 10 ezer tengerészt fog felajánlhatni. A kormány csak folytatja a fegyverkezést, hogy vagy saját szakál-lára kezdjen háborút, vagy valamely szárazföldi hatalomnak szövetségesé gyanánt működhessek. Mindenesetre jellemző a mostani kabinet elnöké-nek ezen kimondása: „Mint ellenséget ignál-ják Görögországot, mint szövetségest keresni fogják.“

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház febr. 27-iki ülésében Széll Kálmán pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújt be a keleti vasutársulat részvényeinek megvá-sárlására kitűzött határidő meghosszabbításáról.

Kinyomatik, szétosztatik s előzetes tárgyalás-végelt a pénzügyi bizottsághoz utasítatik.

Tárgyalás alá vétetik: az osztrák-magyar Lloyd gőzhajózási vállalatot kötött hajózási és postaszervizéről szóló tjavaslat.

Baross Gábor előadó indokolja a vám-és kereskedelmi bizottság állásponjtát s ajánlja a tör-vényjavaslat elfogadását, a kereskedelem érdeké-ben, a postaszolgáltatásra való tekintetből és végül politikai szempontból. (Helyeslés és közép.)

Wahrmann Mór a pénzügyi bizottság rés-zéről a törvényjavaslat elfogadását ajánlja általá-nossággban, de annak részleteinél a bizottság mó-dosításait kívánja elfogadtatni.

A pénzügyi bizottság azt hiszi, hogy a Lloyd-szerződés és a vám-és kereskedelmi szerződés kö-zött semmiféle összefüggés nem létezik.

A törvényhozás nem mondta ki, hogy ezen ügy közös, vagy hogy közös érdekű. A szerződés lejártával Magyarország önmegkezelési joga a kér-désben feltétlenül beáll. Ezen helyzet most állott elő. Az előterjesztett szerződés lényegesen eltér az eddigiektől.

A pénzügyi bizottság nem tartja helyesnek, hogy épen ma, midőn a keleti viszonyok részünkről a legkiválóbb figyelmet igénylik, szüntettes-sék vagy szoríttassák meg ezen vállalat, mely a Keleten nagyhatalmi állásunknak egyik főmáni-festatiója, s egyszerűen haditengerészetünk elő-iskolája, a melynek válságos időkben közreműködő segélyzője is lehet.

Ezen politikai tekintetknél fogva ajánlja tehát a pénzügyi bizottság az osztrák-magyar Lloyd keleti vonalainak fontartását. S midőn a törvényhozás a pénzügyi bizottságnak ezen javas-latát elfogadja, újabb jelét adja annak, hogy a magyar nemzetet szűkebbül önző felfogás nem ve-zeti; hogy a közös monarchia hatalma, tekintélye, befolyása és fénye érdekében a nemzet áldozatot hozni képes még akkor is, midőn ezen áldozatot anyagi kárpótlással majdnem kizárólag a monark-hia másik felének javára esnek.

Kéri a bizottság javaslatának elfogadását. (Élénk helyeslés a közép.)

Mudrony kijelenti, hogy se kereskedelmi, se postaszállítási szempontból nincs értelme a Lloyd subvencionálásának, hogy a Lloyd egyfelől nincs e segélyre rászorulva, másfelől viszont nem képes kielégíteni a magyar forgalmi érdekeket. Ajánlja az általa és Simonyi Lajos b. által aláírt külön-véleményt.

Apponyi gróf: E vállalat Magyarország érdekeit épen semmiben nem mozdítja elő, s ezért nem hajlandó szólni a vállalatnak olymórv segé-lyezésére sem, a minőt a pénzügyi bizottság ja-vasol.

Lukács B. röviden indokolja a már el-mondottak után a pénzügyi bizottság többségének nézete ellen beadott különvéleményt. Hazánk ér-dekeivel ellenkezik még azon 400,000 frt subven-cio is, melyet a bizottság megszavazásra ajánl. Szólv nem fogadja el a tjavaslatot, s pártolja b. Simonyi különvéleményét.

Orbán Balázs nem szavazza meg a Lloyd-subvenciót, melyet Bruck talál először ki az osztrák hegemonia s a német vámszövetség érdeké-ben. Magyarországnak nem elég gazdag arra, hogy Triest emelésére újabb milliókat dobjon ki.

Peretti Alajos előadja, hogy a Lloyd ke-létáziái utjai nagy passivitással tartatnak fel, s csak a nagyhatalmi ambíció által tartatnak fenn. Kéri a kormányt, buktassa meg e Lloyd-szerző-dést, melynek elvételére szóló lelkiismeretes köte-lessége szerint szavazni fog. (Helyeslés.)

Muzsila y a pénzügyi bizottságnak is ellene szavazott e szerződésnek; de még ha megszavazta volna is, azután, a mi a mult napokban a ház-ban történt, s az osztrák részről tapasztalt méltánytalanság után megváltoztatta volna meggyő-ződését. — Szólv a javaslatot általánossággban nem fogadja el.

Miklós Gyula lelkiismeretével s hazája iránti szeretetével nem tartja megégyeztetetűnek azt, hogy az osztrákok érdekében már megszava-zott nagy áldozatok után még e teher is elfogad-tassék, s újabb kétszáz ezer forint dobassék a ten-gerbe. — Szólv ellene szavaz a tjavaslatnak.

Báró Simonyi Lajos nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Helyeslés.)

Helffy példátlanul tartja, azt, hogy egy ily fontos javaslat fölött egész nap beszéljenek az ellenzéki szónokok, a nélkül hogy mellette a kor-mány vagy pártjának egy tagja is felszólalna. Ez azt mutatja, hogy vagy szükségtelesen tartják azt érvekkel védeni, vagy nincsenek érvek.

Tisza m. elnök nem fogadja el előtte szó-ló vádját, mert a kormány indokolása meg van nyomtatásban; az általánossággban való elfogadást mindkét bizottság előadói indokolták, s hallga-tásról, vagy épen erőszakolással beszélni csak-ugyan nem lehet. Áttérve a kérdésre, szólv nem ismerheti el értéknélkülnek azt, hogy a mo-narchia lobogóját Keleten ismerni és tisztelni ta-nulták. Épen jelenleg ezeken és ezeken muzulmá-nok és keresztények egyaránt — közzönik mene-külösöket a monarchia lobogójának s a Lloyd-nak. Szólv kéri e javaslatnak, mint a kiegyezés egy részének is, elfogadását, kereskedelmi szem-pontból sem ismerhetvén el, hogy az nem járna haszonnal. Mondhatna szólv egyetmást a szerző-dés megújítása iránti tárgyalásokról, a miről b. Simonyinak is van tudomása, de ezt elhallgatja, s kéri a javaslat elfogadását.

B. Simonyi illoyalisnak tartja azt, hogy a m. elnök minduntalan ily titkoszerű nyilatko-zattal él, a nélkül, hogy a mit mondani akar, nyíltan kifejezné. — Tisza m. elnök: A milyen a mosdó, olyan a kendő.

A vita ezzel befejeztetvén, husz képviselő kívánságára a szavazás másnapra halasztatott, s az ülés véget ért.

BELFÖLD.

(Tánczvizalom. Ösztöndíj.)

Enyed, 1878. febr. 27.

A nagy-enyedi polgári fiu- és leányiskola tanítói kara f. év febr. 23-án szegényebb sorsu növendékei könyv- és ruházat által való segélye-zésére egy gyermek táncszótlyt rendezett. Az es-tély minden tekintetben fényesen sikerült, a vá-rosház megnagyobbított díszterme zsúfolásig meg-telt. A tanítói kar szerencsés volt a bálányai tisztre megnyerni kir. tanácsos és Alsó-Pahérme-gyei tanfelügyelő mélt. Gáspár Jánosné ő nagy-ságát. A bálányát a kedves gyermek sereg csinos emlékéül szép virágokkorral tisztelte meg. Alig hangzott el az általános tetzésben részesült önek, s a vidám gyermekcsereg tánczra kerekedett. A jó kedv fokozódott s a tánczvizalom csaknem reggelig tartott. Gyermeknek és szülők öröme általános volt. De különösen a tanítói karnak volt oka örülni, mert nevezett jótékony célra nem remélt összeg folyt be.

A segélyben részesítendő szegény tanuló, s az egész tanítói kar nevében hálás köszönetemet nyilvánítom mindazoknak, kik valami módon segédkezett nyújtottak nevezett cél elérésében. Kötelességemnek tartom nyilvánosan beszámolni a bevétel és a kiadásról, s a nemes felülzárkózónév-sorát közölve a felülzárkózott összegeket köszönettel nyugtatni.

Összes bevétel 221 frt 61 kr, kiadás 94 frt 72 kr, tisztá jövedelem 126 frt 89 kr, mely összeg a jelen szűkös világban 70 és 40 kros belépti jegyek mellett valóban nagynak mond-ható.

Felülzárkózott: bálaunya m. Gáspár Jánosné 20 frt, Kovrig Tivadarné 5 frt, Sándor Elek 5 frt, Vint Alajos 5 frt 20 kr, Dézsi Sámuel 1 frt, Dézsi Samu és Anna 1 frt 20 kr, dr. Ko-vács Odón tanár 30 kr, Török Bertalan 1 frt 30 kr, Horváth J. 60 kr, m. Zeyk Károlyné 1 frt 30 kr, br. Kemény Gyula 30 kr, Ocsát János 40 kr, Imreh Józsefné 60 kr, Tóth Ilona k. a. 1 frt 30 kr, Medgyesy Anna k. a. 2 frt 30 kr, Létay Gábor 1 frt, Zaida J. 30 kr, Lázár Károlyné 60 kr, Lázár Károly 30 kr, Jakabfi 50 kr, Walter v. Clayber 50 kr, Tóth Ferencz 30 kr, Navrátil György 10 kr, Veres Miklós 30 kr, Mak-kai D. 30 kr, ifj. Gáspár János 1 frt 30 kr, Pap Gyula 1 frt, tiset. Benedek Dénes 30 kr, Bedő Károly 1 frt, Székely Ferencz 30 kr, Málnási D. 30 kr, Jakobi Mór 20 kr, Bogdán Lajos 30 kr, Ujvári Imre 30 kr, öz. Vajna Antalné 30 kr, Vajna Károly 30 kr, Kovács Gyula 30 kr, Szász József 30 kr, Semmel Frigyes 30 kr, Ke-resztes József 30 kr, gr. Busulné 30 kr, Szabó Ferencz 30 kr, Wokál János 30 kr, Finna J. 30 kr, Farkas S. 30 kr, Végh Sámuel 30 kr, tisz.

Gréger 30 kr, Benedek S. 30 kr, Mihályi Kata k. a. 30 kr, gróf Telekyné 60 kr, Fritsch Vil-mos 30 kr, Incze Sámuel 90 kr, N. N. 30 kr, Krismanicsné 70 kr, Borsos Mái k. a. 70 kr, Dancs Sámuel, Nagy Mózes, Király Miklós, Sebes-tyén Sándor 1—1 frt. Fogadják a t. felülzárkóz-tók ismételve köszönetem.

Fennebbi közléssel kapcsolatosan egy ösztöndíj alapítványról is van szerencsém megem-lékeztetni. Ugyan is a jótékonyág gyakorlásáról már általánosan ismert Kovrig Tivadarné urasz-zony szíves volt egy császári aranyt tűzni ki ösztöndíj minden évre, míg csak él — kívánjuk sokáig élni — azon leány tanuló számára, ki a helybeli polgári iskolában aszámtnál legnagyobb gyakorlottságot fog mutatni a nyári közvizsgálat alkalmával. Ezen utánzásra méltó szép adományá-ért fogadják a nemesekből alapító az egész tanítói kar hálás köszönetét!

Sebestyén Sándor,
polg. isk. tanár.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Az újpesti rablógylkosság.

(Február 27-én.)

Az újpesti rablógylkosság bűnpörében ma délután 5 órakor hirdette ki *Bogisch* elnök a törvényszék ítéletét. A teimet a hallgatóság egé-szen megtöltötte, s nagy érdeklődéssel szemlélte a gyilkosokon a hatást; azok az ítéletet nyugod-tan hallgatták végig s mindketten felebezték.

Az ítélet főbb vonásaiban a következő: Ö felsége a király nevében, a budapesti kir. törvényszék büntető osztálya, a rablógylkosság büntető miatt folyó hó 14-én 3278. sz. a. kelt jogerőre emelkedett vád alá helyezési végzéssel vád alá helyezett Rózsa István és Rózsa Gyula elleni bűntügyben, 1878. évi febr. hó 25., 26. és 27. napján tartott nyilvános végtérálgatás alapján a kir. ügyészség végindítványa, ugy vádlottak vé-dői dr. Gombás Tivadar és dr. Liedemann Károly hites ügyvédek védelmeinek meghallgatása után, következőleg ítélt:

I. Rózsa István veszprémi születésű 28 éves rom. kath. nőlen, több ízben büntetett mészáros legény.

II. Rózsa Gyula veszprémmegyei zamárdi születésű 18 éves rom. kath. nőlen, mészáros inas egy ízben büntetve volt, az általa 1878. évi ja-nuár 26-án Újpesten Bajor Nándor, és neje Horváth Zsuzsánnán elkövetett rablógylkossági bűntettben mint közvetlen tettesek bünszöknek ki-mondatnak és azért honi törvényeink illetve tör-vénys gyakorlatunk, jelesül Szt.-István törvénye I. részének 46. §-a — a hármas törvénykönyv. I. 14. cz. 5. §-a — az 1486. évi 51. t. cz. és 1823. évi 11. toz. I. §-ához képest és pedig Rózsa Ist-ván köztől által végrehajtandó halálra, Rózsa Gyula a mai naptól szmitandó 20 évi börtön büntetés elszenyvedésére ítéltetnek. Vádlottak az eljá-rási költségben egyetemiég, az elhasználandó, ugy a halálbüntetésnél felmerülő költségbe fejenként marasztaltatnak.

A büntetés kimérésénél a büntett minősített voltánál fogva hazai törvényeink és törvényes gyakorlatunk értelmében anyhító körülmények bírói figyelembe vétele kizáratván, I. rendű vádlottat Rózsa Istvánt a hivatkozott törvények alapján s a nagyméltóságú m. kir. Curia által követett újabb gyakorlat értelmében a köztől általi halál elszenyvedésére kellett ítélni még annál is inkább, mert vádlott a terhére rótt büns cselekményt tervszerűen, bünszettségben, higgadt megfontolás mellett pusztá munkakerülés s vagyon utáni vágy-ból hidegvérrel és féktelen vadassággal s minden jobb emberi érzületet felháborító kegyetlenséggel hajtottá végre. Ezen súlyosító körülmények II-od rendű vádlottat Rózsa Gyulát is terhelvén s te-kintettel arra, hogy élének 20-ik évét be nem töltötte, a szabadság büntetés legulsyosbíkával a 20 évi börtönnel volt fenytendő.

Az ítélet kihirdetése közel egy órát vett igénybe.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A tenger fiaí.

(Tragodia 5 felvonásban, írta br. Kemény Endre.)

Ez czímű azon műnek, mely szombajon fog színházunkban először színe kerülni. Midőn ex új-donság előleges ismertetését vállaltuk magunkra, egyáltalában nem czélunk a kritika kezét lekötni, mely annak idején e darab jó s rossz oldalai felől részletesebben, behatóbban nyilatkozni lesz hivat-ya. De lehetetlen pár szóval föl nem hívunk rá a figyelmet, már csak azért is, mert a mint alább kifejezendjék, e mű oly előjelek, a közhaugulatnak s a változó viszonyoknak olyatán constellatiója alatt kerül színpadra, hogy azok már magukban is nem csak „érdekes jelenséggé“ teszik, de komoly és figyelmet érdemlő reflexiókra adnak alkalmat drá-mairodalmunk, szín- és kritika-ügyünk momentán állása felől.

Ugy vesszük észre, a színház ma már nem csupán a remek pantheona, nem is holt-kincsek mausoleuma többé, de küzdő, melyen bizonyos képessétséggel mellett, minden araváló kimutathat-ja erejét; mi pedig, szemünkkel kísérhetjük a fellépő tehetséget fejlesse minden stadiumában, gya-rapodása minden újabb mozzanatában. A néző kö-zönség nem csupa passiv szemlélő már, de meg-tesztetést, élő kritika, kétségbevonhatlan jogok-nak birtokában, kinek a színpad nem tanítója

többé, de lehetőségi eszköze az önképzésre, a nemzeti cultura szempontjából. És az ad oly óriási morális fölénnyel helyzetének a művészet-történe-lomban.

Sajnos azonban, hogy ennek dacára, vagy talán épen ezért, némi sportszerűséget is kényte-lenek vagyunk bevallani magunknak e részben. Igaz gyönyöket láttunk csak nem rég is fölfakad-ni népünk költői érenek kiapadhatlan tengeréből; de láttunk másfelől és pedig nagy számmal, ter-mékeket, melyekben vagy az embryonicus tehetség öntudatlan, első dadogásainak zürzavara, vagy a professionalismus nagyhangú hűvelnek közvéleményt leigázó zsarolása, hangzotaták felénk egyáltalában nem a muzsákhoz illő, hol szánalmas, hol meg nyegléskedő nyelveket.

Br. Kemény Endre műve sem az egyik, sem a másikhoz nem sorozható, és ez legfőbb érdeme. Neve bár nem egészen ismeretlen az irodalom terén, elmondhatjuk, hogy pályájának még csak küszöbén áll. De, hogy már első lépésével is oly műnek adott lélet, minő a szóban forgó, az nem csak nem közönséges tehetségének, de egyszer-smind mély tanulmányának s azon őszinte lelke-sedésének köszönhető, melylyel a nagyok alkotá-sain csüng. Ritka erőny újabb színműirőnk kö-zött. B. Kemény Endre színművét azon nemes mér-sékkel párosult önbizalom jellemzi, mely nem feszít túl képzdőben levő erejét, de vissza se m-riad a nehézségektől, hanem föllelni képes a he-lyes középútat, melyen biztosan, fokozatosan ha-ladhat mind fölébbre.

A darab cselekvénye pár szóban elmondható. Angria, Góriának kalóz királya régóta rettegésben tartja embereivel a szomszédos tartományokat, de különösen a sik tenger érzi hatalmát, melynek ő egyedli királya, parancsolója. E körülményből, mint alapotívumból indul ki a cselekvény fona-la. Ő, fia Dévid és kalózái épen egy ily csatapa-téból társak haza, mely alkalommal egy angol hajót fosztottak ki. A gazdag zsákmány és szá-mos fogoly közt egy nőt is hatalomkba ejtettek, Jennyt, leányát James lordnak, kinek hősi védelem után sikerült megmenekülnie, nem is sejtve leánya veszélyét. Az osztozkodás alkalmával Jen-nyt Dévid királyatyja beleegetvétel magának tartja meg, de csak azért, mert annak szerelemre gyúlt, s így akarja megóvni őt a gyalázattól, mely rá tán másnak karjai között várna, miután atyjánál számára kegyelemért esdő közbenjárása sikertelen maradt, sőt annak haragját idézte fel. Következő jelenetben, midőn Jennyvel egyedül marad, fel is tárja szíve érzelmét, miket az, bár viszonzni tudna, szíretne, mert a hős és nagy-lekű ifjú az ő vonalmát is írg meggyerte már, helyzetét tekintve nem fogadhat el:

„Szabad nő adhat erre választ csak!“

felelete ennyi csupán, de elég arra, hogy egy sze-relmes szívét édes reménykedéssel, világgal dac-zoló bátorsággal töltse el. Dévid erős fogadtat tesz neki:

„Az égre nézz, a hold görbén ragyog; Megtelni látni nem fogod rabul. S ha mégis tán, ugy tud, hogy én nem élek.“

Ennyi az expositio, melyben minden oly természetes, egymásból folyó, egyöntetű, minőt ta-pasztaltabb íróknál is csak ritkán van alkalmunk láthatni, s annál inkább dicséri szerző erős re-flexióját, szigorúan logicus észjárását, következetes tárgyalásmódját.

A második felvonás Bombayban történik lord James lakásán, hol ez Hozzárral, a marattok főnökével tart tanácskozást. A lánya vesztesége felett mélyen elkeseredett apa háborút sürget a kalózok ellen. Mig annak módja felett elmélkedének, be-lép Dévid, ki atyjának a lord lánya megváltása iránt megállapított föltételeit maga akarja alord-nak értésére adni, nem csak, de sőt egy főveg-ről levett rubintot ajánl fel annak, Jenny meg-váltásának eszközlése céljából. De midőn viszon-szolgálat fejében leánya kezét kéri, a lord méltatlankodással utasítja vissza. Hiában Dévid min-den eseklése, hiában ígéri, hogy szakítani fog multjával, sőt hiában nyilatkoztatja ki, hogy Jen-ny őt viszont szereti, a lord könyörtelen, büszke marad. Még egy kísérletet tesz Dévid, magára vállalta, hogy békét, szövetséget közzvetít a két fél között, közzö ellenségségát, a frankok ellen. Lord James ingadozik az ajánlat elfogadásában, mely őt lealázza, de a cselszövő Hozár rábeszélé-sére, ki ebben eszközét lát a kalózok végleges le-típrására, végre beleegyezik, miközben Hozár már előre aljas bosszútervet forral, hogy a hős lelkű ifju nemes bizalmával visszaélve Angria hatalmát örök időkre földre sültsa.

Géria terén, a királyi környezetben találjuk magunkat a harmadik felvonásban. Angria aggó-dik fia gyors távozása fölött; de midőn ezt sietve látja visszatérni s meghallja tőle a békeajánlatot, örömmel fogadja, s beleegetésével pillanatra sem habozik, sőt nagyszerű készüléket rendel el az érkező nemes vendégek illő fogadására. James és Hozár nem is soká váratnak magokra, a béke köztők és Angria között gyorsan megkötetik, mely alkalommal a lord válságdíj nélkül kapja vissza leányát, azonban rosszul számított; Dévid-nak egy emlékeztető szavára van csak szükség, hogy Jenny önfeláldozó keblére boruljon, s örök hűség esküje után ellenálljon szigorú atya paran-csának, ki őt távozásra készíti s sikertelen fenye-gései után apaí átkával sújtva hagyja hátra a kétségbeesett leányt.

Legemelkedettebb része a műnek a most

következő negyedik felvonás. Dávid és Jenny, már mint férj és nő álnek holdvilágos éjjel a tengerparton szerelmi álmodozásokba merülve. Sitt hadd szólaljon meg szerző maga, kinek a költői részlet valóban becsületére válik.

Dávid.

Az éji szél enyhén lebegve száll;
Az édes álom halkán megjelent,
Fátyolt borítva minden lény fölé.
Ketten vagyunk csak ébren, és velünk
Együtt viraszt a boldogság maga.
A páma lombja álmosan lehajlik,
Jer, jer, pihenjünk ott alattok és
Álmodjuk azt, hogy boldogok leszünk.
Oh, nézd a csillagok fényes körét,
Nézd hány sugár, mi fény-tenger özön!
Könnyebb a lég is mint volt mostanig,
S a szél őt, balzsamot leheli.
A tenger árja szenderegve nyugszik,
Nem fulla szél, a haroz se verte föl,
S ha néha tán egy hajó elcsúsz,
Dalhangot ad minden haboccsanás.
Megváltozott minden e földeteken
S az égi szikra gyözedelmesen
Igába hajtá földi részimet,
S ki vértapokban lettem kedvemét,
Egy gerlét sem tudnék megölni tán.
Oh! hisz nekem, kedvel halálma ez
S azon pihenve tisztá s nagy levél.
Oh! nézd a tenger végtelen nagy tükre,
Mint elnyugodt, mi zajtalan pihen!
Egyként mosolyg elfolyva végtelenbe,
S felette fenn, az ég setét ivén,
Csillag betökkel, fénytől áradón
Felírva áll nagy Istenünk neve!

Ábrándozásukban futár zavarja meg, ki az angolok közlegését jelenti. Angria szívbe gyant lopózik s fegyverre szelítja harcosait; de Dávid nem eszintése nem hihet ily galád árulást, s midőn atyja őt ezért czinkossággal vádolja, sőt kezét emel rá, készt nejt kezelni hagyini annak kezei közt, maga pedig elmegy személyesen meggyőződést szerzendő a dolog mibenléte felől. Néhány percz mulva csakugyan visszatér Hozzárral, ki már most minden gyantát elosztat s éjjeli jövetelük ürügyéül azt adja, hogy frank hajóra lesnek titokban. A bizalom tehát újra helyre áll, sőt Angria segélyt, lőport és élelmiszert ad szövetségeseinek tervök kivitelére.

Ez lesz azonban bukta. Az ötödik felvonás teljesen földönti a titkot. Hozár és James lord, csakugyan árulók, kicsalták elleneiktől védsereiket s most nyíltan támadást intéznek rájuk. Angria pár bucsusztól intéz bajtársaihoz s elszántan rohan az ütközetbe, hol Hozzárral az árulóval együtt elesik. Végző pillanatában a tengert öhajtja látni s annak dől keblére örök pihenésre. Dávid és Jenny, megfogytakozott emberekkel egyedül maradnak, együtt élni, halni készek. Férje itései daczára a nő pánczélt övez maga körül, fejére sisakot tesz, s a harczba rohan! Ekkor lép be James lord emelt karddal, s leányát nem ismerve föl keresztül szúrja. Dávidnak még csak annyi ideje marad, hogy megboszuja atyját, nejt és önmagát. Hátra vonja Jenny sisakát, s míg a lord felőrülten rogy a kihált tetem elé, Dávid pisztolyt szegez magára, s az öszhöz e végszavakat intézve hal meg:

Csak élj, csak élj, míg kedves lesz az élet,
Nekem nem az!

Igaz drámai mozzanatokban bővülködik e mű, s bár némi technikai hiányai tagadhatlanok, általán véve oly tehetőség terméke, ki megérdemli a batorító buzditást úgy a kritika, mint a jóakaratu közönség részéről.

Talán lesznek olyanok, kik hibájául fogják felírni azon physical pusztitást, mit a fiatal szerző műve végén, személyeivel elkövet, ez azonban komolyan számba nem vehető kifogás mindaddig, míg a katasztrófa túlélése maga a morális leheltség hiányzik az egynekben, mely esetben maga a mintaszerű Shakspeare sem irízik ily eszközökhöz nyulni. Ellenben lehetetlen teljes elismeréssel nem adni azon igaz drámai felfogásért, azon objektív világszemléletért és nemes egyszerűségért, mely az egész művön végig leng s nem folyamodik elkiapottatí phrazisokhoz, köznapit theatralis eszközökhöz a hatás biztosítása végett. Elismerjük, hogy jellemzése nem elég biztos mindenütt, s nem különösen lord James alakjában, de azért a finom egyénítésre törekvés sehol sem kerülheti ki a figyelmet s alakjaiban semmi chablonizetés nincs. Dávid, a fenkölt lelki s naiv ártatlanságú hős, Jenny az önfelelő, gyöngéd szerető, Angria a vad de méltó, martteljes, a kalandor, de alapjában jó és lovagias mártalóc, már alapjában érdekes és drámai becsű jellemek. De különös érdeműl tudandó be szerzőnek a motívumoknak ama masszív tömörítése, öntudatos továbbfejlesztése, mely a legnagyobb mértékben természetesen, önként folyó s minden esetlegest kizár köréből. Ha e jellemeket egytűre csoportosítva látnók a darab elején, meg lehetnének győződve affelől, hogy a cselekvény eleitől végig sem lehet más, mint a mi. Hibája azonban, hogy néhol a diplomatai háttér igen tululva emelkedik benne, s előli a poézist, melyre pedig szerzőnek határozott képessége van. Csakó és Shakspeare hagyott észrevehetőbb nyomokat hátra képzeldésén, de nem a későbbi sajátosság fejlődés rovására. A harcz küzdelmeinek olyatón scenirozása, minőt e műben látunk, Shakspeare vall, kissé ódon szerű, s nem a moderna szinpad kereteibe illő.

Még nyelveztéről jegezzük meg, hogy az bár általában emelkedett, itt-ott nem ment némi prózaiságtól. Jambusai is jók ugyan, de néhol nehézségek, erőtetettség, s így a szereplők előtt

kettős nehezségük. Eltekintve azonban ez apróbb hibáktól, hisszük, hogy az ujdonság a közönség előtt élvezetes, sőt hangulatba ejtő leend, a meny nyílen bizonyos exotikus színezetet, keleties költői légkört sem nélkülöz. A szerepek, mint az a mai számban köztől szinlapon olvasható, a legjobb kezekben vannak.

Böhm Sándor.

A Kisfaludy-társaság ülése.

A Kisfaludy-társaság tegnapi délután tartotta meg rendes havi ülést. A terem, mint a színi referensek mondani szokták, "tömve volt." P. Szathmáry Károly "legrégibb keresztény színműveinkről" értekezett. Először általános fejtegetést adott arról, hogy a keresztény színmű a középkorban mi volt, megkülönböztetve a mysterium-korszakot, a moralitások korszakát és a vallásos vitairódmali korszakot, — azután hozzáfogott legregibb színműirodalmunk 4 jellemző darabjának ismertetéséhez. A négy darab a XVI. és XVII. század termékes czimeik szerint a következők: "Az igaz papság tüköre" (Sztáraytól), "Balassa Menyhért áruátatása", a Lőcsön nyomtatott "Theophánia" Szegedi Lőrincztől és a "Comico-tragedia", mely 1683-ból való. P. Szathmáry Károly kereken beszélt, a mi a Társaság egy pár tagját arra ingerelte, hogy a felolvasót megglossza az ott nyomban. Szathmáry ur nevezetesen annak a határozott nézetének adott határozott kifejezést, hogy a "Balassa Menyhért áruátatása" tisztán vitairódmali termék, tisztán dialogizált gúnyírat a fülbegyónás, általában a katolika egyház ellen. Fölolvastott egy pár részletet, melyből kitűntette, hogy a Balassa Menyhért áruátatása csakugyan vitairódmali színmű. Alig régezte be fölolvassát P. Szathmáry Károly, nyomban fölemelkedett Beöthy Zsolt, s udvariassan kijelentette, hogy a felolvasó először hibásan jellemezte a "mysteriumot", másodsor: a modern dráma fejlődésének fázisaiból kihagyta a népszínművet, harmadsor: ép annyi okot lehet fölhozni arra, hogy "Balassa Menyhért áruátatása" politikai színmű, mint arra, hogy nem az. És erre Beöthy Zsolt ráolvasa Szathmáry urra mindazt, a mi a biznyság a mellett, hogy a Balassa Menyhért szerzője politikai tendenciát tartott szem előtt. P. Szathmáry Károly ripostirozott s fontartotta állítását, megjegyezve, hogy a Károly-féle előző, melyre Beöthy hivatkozást tett, csak azért igyekezett politikai czélzatot adni a darabnak, hogy enyhítse sorsát a fennálló egyházi hatalommal szemben. Gyulay Pál is részt vett a vitában. Röviden csak annyit mondott, hogy a politikai és vallási szempontokat mereven elválasztani nem helyes, mert e két szempont akkor nagyon is szorosán összefüggött. Ezzel a vita véget ért és a lant megszólalt. Vadnai Károly Tóth Kálmántól olvasta föl a "Szereket" című költeményt, melyben a költő a szeret hatalmát, varázserőjét dicsóti. A hangulatos költemény első két sora így hangzik:

Csak szeretni, csak szeretni,
Az életnek titka ez!

Vadnai után Szász Károly olvasta föl testvérétől, Szász Báltól a "Bábel tornyok" című hosszabb költeményt. Szerző hatásos és szép ellenfétben állítja szembe a régi Bábel tornyot a párisi világkiállítással, de azután politikába csap át s bizonyítja, hogy az orosz barbarizmus szét akarja rombolni a béke nagyszerű épületét. A leírások a költői nyelv pompájával bírnak. A fölolvassók után Greguss Agost főtitkár tette meg jelentését. Fölolvasta az új tagok válaszeveleit, melyben a kitüntetés elfogadják s munkásságra kötelezik magukat. Bejelent, hogy Jáclic Géza 100 forinttal az alapító tagok sorába lépett s a városi tanács részéről jelentés érkezett a Toldy-sírbolt ügyében. Végül jelenti, hogy a társaság egyezsre az alapszabályok 44-ik szakaszának értelmében módosítani kívánja az alapszabályokat, főleg az iránt, hogy a kultagok számát szaporítani lehessen. A társaság öt tagu bizottságot választ: Gyulayt, Zichy Antalt, Arany Lászlót és a két titkár. Ezután zártülés volt.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. március 1.

— A vallás- s közoktatásiügyi m. kir. miniszter a "Geografia Ardealului pentru scoolele poporale" című, Moldován János M. által szerkesztett és 1870-ben Balázsfalván kiadott tankönyvet, melynek egész iránya és számos kitűelő Magyarországi közjogi és tényleges állapotával merőben ellenkezik, a hazai összes román iskolák használatából szigorúan kitiltotta.

— Rudolf trónörökös már elhagyta Angliát és Párison keresztül Berlinbe, majd Bécsbe utazik.

— A vallás- és közoktatási miniszteriumban a III-ik ügyosztály vezetését Szász Károly miniszteri tanácsos vette át. Az egyetemi, műegyetemi és reáltanodai ügyek láttának el ezen osztályban. Eddig a tanulmányi alapból fenntartott jogakadémia és kath. joggyeumból is oda tartoztak, de ezek, tekintettel arra, hogy Szász Károly protestáns, a miniszter által a IV-ik ügyosztályhoz csatoltattak, valamint a prot. jogakadémia is a VI-ik ügyosztályban tárgyalattak. Ellenben a reáliskolák a IV. osztályból Szász Károly vezetésé alá rendeltettek.

— Féradszatián nőfink ismét okos dolgot terveznek a szenvedők javára. A "Mária Valéria" árva ház választmánya ugyanis folyó

március hó 12-én társas közvacsorát rendez a nemzeti színházban, melynél a felszolgálást a czélra felkért fiatal asszonyok és kisasszonyok fogják végezni. A mulatság gyermekbájjal kezdődik, mely tart 7 órától 10-ig, ekkor kezdődik a társas vacsora. Bementi díj: személyenként 2 frt, melybe bele van számítva a vacsora is. Alsó és középpáholy 5 frt, felső páholyok a rendes árkban. Az árva ház eddigi közvacsorái, mint a legkevesebb időltések élnek a közönség emlékében, s csak helyesen cselekedett az árva ház derék választmánya, hogy azt ismét felújította. Igen célszerű a többek közt az az intézkedése is, hogy a belépti díjban kiki lefizeti a vacsora árát, és így a szép szemek varázásától, ha magát nem is, de biztonságban érezheti legalább a társasját. Kevesen vannak, kik évente legalább párszor nyilvános mulató helyen ne fordulának meg, ha csak fele ezeknek bár egyszer a vendéglősök zsebe helyett az árva ház pénztárába dobna filléreit, kicsiny volna a színház a vendégek befogadására.

— Március 15-ikének megünneplésére városunkban alakult állandó rendező bizottság tegnapi gyűlést tartott, melyen az elnökség jelentést tett a bizottság eddigi működéséről és melegszerőben ajánlotta a valóban szép nemzeti és nem pártünneplésnek fentartását a jövőre is. A jelentést a "Nemzeti ünnepély" állandó bizottsága tudomásul vette s abban foglalt indítvány értelmében elhatározta lépéseket tenni, hogy 1848. márc. 15-ének 30-ik évfordulója minél fényesebben ünnepelessék meg. Hogy a rendezésben, az ünnepély létrehozásában minél többen vehessenek részt, a bizottság elhatározta, hogy legközelebbi vasárnapra köz-értekezletet hirdet, melyre, a teendők meghatározása végett, városunk minden hazafias érzelmi lakosát szivesen látja. Az értekezlet helye és órája szombaton a lapok és falragaszok útján közölés lesz téve.

— A szesz ölt meg a napokban egy embert városunkban. A szerencsétlen mesterségére nézve madarász, egyik korcsmába tévedt s nem lévén pénze, egy madarat ígért a korcsmárosnak egy fertály pálinkáért. A korcsmáros elfogadta az ajánlatot, sőt két madárért egy félkupa pálinkát ajánlott neki, de azon feltétel mellett, hogy egyszer igya meg. A mi madarászunk ráállott a feltételre és az első adott italt egyszerre kihajtotta. Pár percz mulva azonban a szesz kékes lánja orrán-száján kicsapott, az ember összerogyott s néhány pillanat mulva halott volt. A korcsmáros állítólag pálinka helyett tiszta szeszt adott neki és az elhalt özvegye bünpert indított ellene.

— Manasses Dani a törvényszék előtt. Ma ült a vádlottak padján az a híresiparlovag, a ki a mult nyáron Petőfi nevével oly fufangosan visszaült, több rendbeli családok miatt vádolva. Pap Vincze a valódi neve annak az embernek, ki egyszerű műveletlen napszámos létére, valódi világörösi "gaunersticklik"-et vitt véghez, 1867-ben kiadta magát Sós Jánosnak, mint 1848-ban eltűnt honvédnek és kényszerítette annak még élő özvegyet Komondi Zsuzsannát, hogy vele 3 hétig házasságot folytasson. Itt azonban sáfárnyaságot érezve, ellillant és csak 1872-ben tűnik ismét fel, a midőn N.-Váradról 3 évi fogságból kiszabadult, a hol ugyanis árnyek használatára s csalás miatt volt elítélve. 1872-ben Kolozsvárt találjuk a városi fogdában, a hová czellengésért vitetett. Innen Ördögös-Füzessre ment, hogy kalandjait folytassa. Itt már Máthé Jánosnak adta ki magát és boldog családi életet folytatott 13 hónapig a mitemsem gyanít Máthé családnál. De a rossz szellem, vagy tán valami egyéb, innen elűzte, elment hát Szováthra. De a helyi vel nevé is változtatta, lett belőle Manasses. De a néven nem volt meg a Jákobaldása, sőt épen ez volt az ő nemessége. Mert ez átkos név alatt "láta és szolgálta" ő Petőfit, ennek után ismerkedett meg a kolozsmegyei alispánnal, és az alispán után a vizsgálo bíróval és törvényszékkel, mely őt ma d. e. letöltött végtagyalás alkalmával, elkövetett csalás bünténye miatt 5 évi havonként 3 nap magánfogsággal szigorított börtönrre ítélte. "Ez igen sok, mondá Papp Vincze és felebezzett. A tárgyalás részleteiről jövő számunkban hozunk bővebb értesítést.

— Felhívás. A párisi közkiállítás gépcarnokának magyar osztályában lévő ablakok a nap-sugarainak behatása ellen függönyökkel lérén ellátandók, ezen függönyök a kiállító urak által igen célszerűen üzleti hirdetésmenyekre lennének felhasználhatók. A hirdetésmenyek díjajén mérsékelt lesz és csak az előállítás költségei fedezésére szolgálnak. Felhívattak tehát az érdekelt kiállító urak, hogy a függönyöknek említett célból való igénybe vétele végett az országos közp. bizottság irodájában jelentkezzenek, hol a közelebbi feltételek iránt felvilágosítás fog nyújtatni. Budapest, 1878. február 24-én. Az orsz. közp. bizottság nevében. Bernold Sándor titkár.

— Közönségtanulmányítás. A n.-enyedi "kisegítő pénztár-egylet" a n.-enyedi polgári iskola tanító karának 22 frt 75 krt küldött át, hogy a városi szegény sora polgári iskolába járó gyermekek segélyezésére fordítsassék. Miért is nevezett egyetnek a tanítókar nyilvánosan közönséget mond.

— A gyula-fehérvári seminarium ifjusága Bíró Béla igazgató s Sántha János aligazgató vezetésé alatt, febr. 24-én IX. Pius emlékére Akadémiát rendezett, mely a legjobban sikerült. Különösen Frink István 8-ik osztálybeli ta-

nuló annyira kitűnt, a IX. Pius pápa felett tartott emlékbeszédével, hogy Fogarassy Mihály püspök őt nmlga az nap, nevezett tanulót, asztalához hivta meg.

— A székely-kereszturi önkéntes-tűoltó-egylet 1878 március 3-án a Macskássy-féle teremben zártkörű táncvigalmat rendez. Belépőjegyek ára: Személyi jegy 60 kr, családijegy 1 frt 20 kr. Jegyek előre válthatók t. Kádbó István ur kereskedésében. Kezdeté fél 8 órakor. A rendező bizottság.

— Halálozás. Zádor Gézané, Gyöngyösi Elma fájdalomult szívvel jelenti, forrón szeretett férje, M.-Vásárhelyt működő szintársulat tagja Zádor Gézanak, élete 24-ik, boldog házassága 3-ik évében febr. 27-én d. u. 4 órakor M.-Vásárhelyt történt elhunytát.

— Szapáry Imre gróf gyilkosa fölött a hadi törvényszék már meghozta az ítéletet. A február 26-án összeült hadi törvényszék: Weinzierl örnagy hadbíró, Say örnagy, továbbá két százados, két főhadnagy és két hadnagyból megalakulván, még aznap meghozta az ítéletet, a melyek kitért tiszt hozott a fővárosba a főhadparancsnok megerősítésének s aláírásának kinyerése végett. Tőth Ferenc hadnagy megtérve várja az ítélet végrehajtását. Testvérbátyja, egy tiszta-igari földmives néhány nappal ezelőtt meglátogatta gyilkos öcsöcsét a börtönbén. Azon kérelme ellen, hogy a testvérét megnézhesse, nem tettek semmi kifogást s bebocsátották. A mint a két testvér meglátta egymást, mindkettőjük sirva fakadt s ott álltak szólanul néhány perczig. Ekkor megszólalt a gyilkos: "Ne sirj bátyám, ugy se használ ez semmit. Én már az akasztófán halok meg vagy agyonlőnek!" A szegény bátya csak egy pár szót váltott még öcsöcsével, mert rémitő kin marczangolca a szívét, s hamar eltávozott.

— Mándoky Béla mellett nyilvánul a közhangulat Debreczenben az írást, hogy az ottani színházat neki adják át s ha már nem állíthatják fel az intendatúrát, olyannak hajthatják kiadni, kibén biznak, hogy jó társulatot fog szervezni. A "Debreczen" megjegyzi, hogy Szilágyi Béla nem akar társ lenni Mándokival, hanem ő önállóan folyamodott a színházért.

— Bécsben a mult iskolai évben 1816 magyar tanuló volt; ezek közül az egyetemen 866, a műegyetemen 276, a művészeti akadémián 53 stb.

— Hűtlenségi per. Ismét érdekes politikai színdarab nyitott per ért véget a budapesti fenytő törvényszék előtt. A lugosai születésű 33 éves Tieranu János oraviczi könyvkereskedő 1877 máj. 18-án letartoztatták. A vizsgálat kiderítette, hogy Tieranu könyvkereskedésében egy tékép volt előadásra kifüggesztve "Dacia moderna", alatta az "Oláh királyság" czime e jelmonddal "Nihil sine Deo" — felirattal ellátva. Ezen térképen Magyarország nagybörbész, nevezetesen Erdély, az egész Tiszáig, Máramaros és a Bánát mint az illető királyság területe van kitüntetve. Az 1723-ik IX. t. cz. értelmében hűtlenséggel vádolja a kir. ügyészség Tieranút. kire bebonyult, hogy 10 db. ily térképet részint tanítónak, részint gör. kel. vallásu lelkészeknek eladott; tekintve a jelenlegi politikai helyzetet, a nemzetiségekkel való viszonyok élességét, ily térképek terjesztése alkalmas eszköz arra, hogy az elszakadási eszmék hazánk oláh nyelvű lakosainál növeltesenek. A tárgyi tényálladék eléggé meg van állapítva azzal, hogy a térkép alkalmas eszköz az integritás megtamadására akkor, midőn oly egyének között terjesztetik az, kinek államellenes törekvései ismeretesek. A vádlott csinos külsejű művelt ember azzal védekezik, hogy a térképek beszerzését adja elő: 1877. Apr. havában Jonitou és Comp. bukaresti könyvkereskedőnél szepírászati lapokat rendelt, e czég tévedésből 10 térképet küldött, mely térképek szerzője ugyazonos a megrendelt lapok szerzőjével. Minthogy a határon nem kifogásolták a küldeményt, jóhiszeműen elarusította 1 frt 25 — 50 kron darabját, nyíltan kifüggesztett egy példányt, mivel az oraviczi kaszinóban már évek óta egy hasonló de 5-ször nagyobb térkép függ és azt sohasem kifogásolta senki. A kir. törvényszék vádlottát, tárgyi tényálladék meg nem állapításából felmentette és azonnal szabadlábra helyezni rendelte, indokaitban kifejtve, miszerint térképek nem szolgálhatnak alkalmas eszközök a hűtlenségi törekvéseknek, mert nem hozható összefüggésbe egy térkép elkészítése, országok tényleges felosztásával. Különben jóhiszeműségét a vizsgálat és végtárgyalás is igazolta.

— Ledru Rollin emlékének leleplezése. Mult vasárnap d. u. leplezték le Ledru-Rollin emlékszoabrat a párisi Père-Lachaise temetőben. Köztársasági képviselők s senatorok, Páris községtagok s a megyék küldöttei álltak körül a sírt, s ezek mögött több ezernyi emberből álló tömeg. Majd megjelent Ledru Rollin özvegye elhunyt férje titkárával, Maillardal, mire a főemből töntött mellszobor lelepleztetett. A jól ismert arcvonások láttára jelen voltak felkiáltottak: "Éljen Ledru Rollin! Éljen az általános szavazási jog! Éljen a köztársaság!" A zaj elcsendülése után Crémieux, Viktor Hugo s Louis Blanc egymásután szóltak. Az első esetetle a szerepet, melyet az elhunyt a február 24-iki forradalomban játszott. Viktor Hugo a köztársaság jótéteményeit magasztalta, melynek ma az a kötelessége, hogy benn a megnyugtató, kinn a kiengesztelés művét betöltözze. Az ünnepeltnek a római ügyekben követett magatartására nézve azt mondá a költő, hogy e pillanatban, melyben Olaszország új pápát

s új királyt kapott, Francoiaország fejezze ki legbensőbb kívánatait Róma városának, Páris testvéreinek s az olasz népnek. "Az — tevé hozzá — jó francia hazafi, ki Olaszországot szereti, s jó olasz hazafi, ki Franciaországot szereti." E szavak: "Éljen Olaszország! Éljen Franciaország!" kiáltásokkal fogadtattak.

— Belgrádban 72 vérmes szerb a hadbírósgál által halálbüntetésre ítéltetett. A fejedelm ezeknek büntetését fejenként 10—10 évi kényszermunkára, 100 hasonló fajtájú szerbet pedig 2—2 évi börtönrre szállította le — s végül a 2 vezér Csumics és Kolark halálra ítéltetett. Ezenkívül 150 szerb van vizsgálat alatt.

— Secchi pater meghalt. Secchi pater, az ultramontan párt egyik főbűzkeségét köpezé, mivel történetesen jezsuita volt. A híres csillagvizsgáló 1818. július 29-én született Reggio Emiliában, tanulmányai egy frészét az Egyesült Államokban végezte s azok végeztével Rómában a physika tanára lett. Midőn 1848-ban a jezsuitákat a Collegio romanoból elűzték, Secchi nagyobb utat tett külföldön, majd visszatérve Rómába, csillagvizsgáló tornyot épített. Európai hírneve már a hatvanas években meg volt alapítva, de jelentékenyen gyarapította ezt részvétel a nemzetközi méter-bizottságban s különösen főművének "Le solai" czim alatt Párisban 1870-ben megjelent kiadása. E mű századunk astronomiai művei között jelentékeny helyet foglal el s megjelenése a háboru zaja daczára nagy feltűnést okozott. Secchi többi műveinek nagy része is a nappal s az álló csillagokkal foglalkozik. Ezen ágban őt az első tekintélyek közé számítják s halála, mely hosszas betegeskedés után következett be, mindenütt általános részvételt fog fogadtatni.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet

146-ik szám.

Kolozsvárt, szombat, mártius 2-án 1878.

Először:

A tenger fiai.

Eredeti szomorújáték 5 felvonásban. Írta: báró Kemény Endre.

SZEMÉLYEK:

Angria, kalóz király	—	E. Kovács Gyula.
Dávid, fia	—	Szacsavay.
James, lord	—	Szentgyörgyi.
Jenny, leánya	—	Boór Emma.
Hozár, Marattok fejedelme	—	Ditrői.
1) rabló hadnagy	—	Krasznai.
2) rabló hadnagy	—	Török K.

Tisztek, vének, ifjak, nők, apródok, rablók, fegyveresek, targoncások.
Történeti idő 1700.

Kezdeté pontban 7 órakor.

A „KELET” magán-táviratai.

Feladatott Budapestben marc. 1. 10 6.40 p. d. e.
Érkezett Kolozsvárra marc. 1. 11 6. 15 p. d. e.

Gr. Zichy követünk utasíttatik, hogy az állítólag felakasztott magyar-osztrák alattvalók iránt tudakozódjék. Az "Agence Russe" jelenti, hogy az orosz hatóság erről mit sem tud.

Anglia és monarchiánk ellenzik Boszarábia átengedését Oroszországnak. Franciaország, Olaszország támogatják, Németország engedést tanácsol Oroszországnak.

A bosnyák bégek ezután tartandó gyűlésükből monarchiáknak Boszniát fel fogják ajánlani.

József főherczeg Bécsbe hivattott, állítólag katonai ügyben.

A Dardanellák ügyében az oroszok megnyugodnak a statusquon.

Legújabb.

A "Standard" a leghatározottabban megczáfolja azt a hirt, hogy Derby lord e ki nevezések következtében lemondott volna, mivel Anglia az orosz föltételeket nem szentesítheti, s kénytelen lesz kardot rántani, ha Oroszország engedményeket nem tesz.

A testőrdandár hadilábra állíttatott. A fegyvergyárak kettőzött tevékenységet fejtenek ki. Anyagszereket szereznek be ideiglenes vasutak számára. A hadügyi hivatal további intézkedésig megszüntette a sorhadból a tartalékba való áttételeket.

Azt hiszik, hogy az oroszok a hat hadihajó kérdésében engedni fognak, melyeknek átadását a törökök folyton megtagadják. A békeszerződés aláírta után Miklós nagyherczeg a szultánt meg fogja látogatni s azután Odessza felé hajóra kel. Az orosz csapatok erre megkezdik a visszavonulást Drinápolynak.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Békésy Károly.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.